

Broershert : kluchtspel

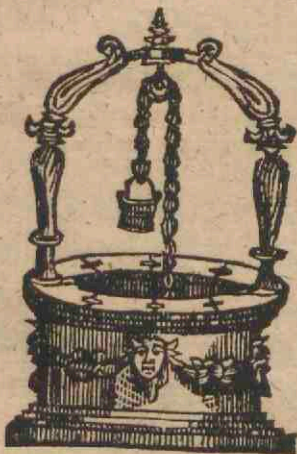
<https://hdl.handle.net/1874/372100>

939
BROERSHERT,
KLUCHTSPEL.

DOOR
A. LEEUW.

Gespeelt op d' Amsterdamsche Schouwburg.

DEN VYFDEN DRUK.

AMSTERDAM,

By de Erven van de Wed. G. de GROOT, en A.
VAN DAM, in Compagny. 1770.

Reinier, door't aanhitsen van de verstoorde Juffrou Klara, moet uitstaan, met zo gunstigen oog zult aanzien, als ik Wensche dat hy U E. met zyne potseryen mag vermaken.

Inmiddels beelde ik my vastelik in, dat gy de zeer geringe konst, die ik met dit Klugt-spel te vertalen gebruikt hebbe, enige kleine lof en eer zult waardig agten: vermits U E. rympen somtyts met diergelyke vermakelykheden zwanger gaet, en ook gelyk ik, en meer andere, liever iets na uw zin vertaalt, dan dat gy iet slegters van uw eigen maaksel voortbrengt: dog hebben wy in deze drift een misflag, menzeit vooreen spreekwoordt: *elke zot heeft zyn marot*: dit mag dan d' onze zyn daar wy mede spelen; onze fout zal, meen ik, zo groot niet zyn, dat wy'er in twegevegt

gevegt om sullen gestuurt werden,
gelyk onsen Broershert, om't ver-
warelofen van zyn Meesters keuken,
en een weinig kwade snap, hier ge-
daan werd.

Voor my, men mag'er van zeggen
wat men wil, ik vernoege my ten al-
lerhoogsten, dat gy my in dit gevoe-
len evenaart; en verzoeke verder dat
ik, met deze Broershert aan U E. op
te dragen, d' eer mag verkrygen van
my te noemen.

M Y N H E E R ,

U E.

*Zeer ootmoedige en verpligte
Dienaar,*

Den 19. April,
1668.

A. L E E U W.

BROERSHERT.

KLUCHTSPEL.

DOOR A. LEEUW.

LEEUW, afgeregt op Klugt-tonneel-spel digten,
 Heeft meer dan eens Lief-hebberen verheugt
 Door boertig Spel, niet strydig met de deugt,
 Nogt eenige der zeaelyke pligten.

Zyn Klugten doen verheugen, niet ontstigten;

Dies zynze vry gelaten aan de jeugt,

Om ledigheyt te wilsen voor geneugt,

Daar andren, hier mee strydig moeten zwichten.

Gy dan, ô LEEUW, die somtydts tyd verslyt

In't dichten, maakt uw tyd niet nutloos kwyt,

Terwylge dus 't Toneel stoffeert met Kluchten,

Vaar voort, vernoeg 't nieuwgierig oog en oor.

't Een' graag tot zien, het andre tot gehoor!

De geest wil zich by wylen wat verlugten.

J. S.

B E D R Y V E R S.

Leenaars, een oudt Edelman.

Reinier, vryer van Klara.

Klara, dochter van Leenaart.

Broersbert, keukenknecht van Leenaart.

Het Toneel is in den Haag in 't voorhuys
 van Leenaart.

Het Klugtspel begint en eindigt met de tydt
 daar 't in vertoont werdt.

BROERSHERT, KLUGTSPEL.

EERSTE TOONEEL.

Leenaart, Klara.

Klara.

HOe is het noodtloot my zo drukkig!
Eylaes! wat ben ik ongelukkig!

Leenaart.

Zeg op, wat is'er dat u quelt?
U geeft is t' eenemaal ontstelt.
Gy schynt in razerny te blaken.
Wilt ons uw kwalen kondig maken.

Klara.

Ach! vraagt men my nog na myn smert?
De wanhoop treft my tot aan 't hert;
Dies als gy weten zult myn plagen,
Zult gy van herten my beklagen.

Leenaart.

Nu zeg'et dan.

Klara.

Ach! hoor myn leet.

Gy zult my houden, als gy 't weet,
Voor d' ongelukkigste aller menschen.

Leenaart.

Ik sou u schier wel elders wenschen,
Met uw bedroefde malle gril.
Spreek op, of zwyg voor eeuwig stil.

Klara.

Geen mensch ter werelt is zo zwaren
En groten hoon oit wedervaren.
Ik eet myn hert, en spuw myn gal.

Ik loofvoorwaar 't is niemendal,
 Vermits dat gy 't niet wilt verhalen.
 Leydt, zucht en leef in duizent kwalen,
 Beklaag u, schreit vry, roept en raak,
 Betoon u zelve heel verbaast,
 Heel bly, oft heel bedroeft van zinnen,
 Heel lachende, oft ontstelt van binnen,
 Oft kwaat, oft goet, oft vol verdriet,
 Het zal my raken 't minste niet,
 Na dat ik zal van u vertrecken.

Klara.

Ey, vader, 'k zal 't u gaan onrdekken,
 Neem maar een weinig tyd gedult;
 Want ik ben zo met smaats vervult
 Dat ik niet derf....

Leenaert.

't Zyn vreemde kuren,
 Terwyl dit asch kat van naturen
 Een klapster is, dat zy als dan
 Dit droef geheym verzwigen kan.
 Men mag u wel in alle wyken
 Voor vry wat wonders laten kyken;
 Wat wonder is 'et in dit punt,
 Dat gy een dochter wezen kunt,
 En uw verdriet zo lang bewaren.

Klara.

Ik zal 't u eindelijk dan verklaren.
 Reinier; die my heeft lang gevryt,
 En die ik gaerne zag altyd,
 Heeft my dees groote smaats beschoren,
 Die my dus razen doet van oren:
 Ter plaats daar ik op gilst' ren met
 Hem ben geweest om een ballet,
 Deé hy, als andre jongelingen,
 De Juffers huppelen en springen;

Lief-

Liefkoosden ook met yder een,
En liet my zitten droef alleen.
Doch 't geen my brengt de meeste smerten
Is dat hy ontrouw is van herten;
Want my is vast bekend gemaakt
Dat hy in nieuwe liefde blaakt;
En schoon hy 't gaat verburgen houwen
Dat hy in korten tyd zal trouwen.
Zie daar 't geen my op 't herte leit,
Ik wil vol hete roornigheid.
Hem voor zyn trouwdag doen bemerken
Wat dat myn belgzugt uit kan werken.

Leenaart.

Gy word van deze guit veracht?
Ha! had ik noch myn eerste kracht,
Ik zou hem met myn langen degen
Van stonden aan de bek gaan vegen;
Oft maken door myn korte roer
Dat hy voor alle Turken voer;
Ik zweer, gy hoefde niet te schromen
Dat hy myn handen zou ontkomen:
Maar nademaal ik op dit pas
Niet ben die ik voor dezen was,
Zo moeten wy een ander kiezen
Die hem het leven doet verliezen;
Ik vin wel iemand in den Haag
Die dit verrichten zal heel graag.
Zou my die smaak van hem gebeuren,
Die 'k voor myn zwager dacht te keuren?
Neen, dezen degeniet moet dood,
't Zy deur een degen oft een lood.
Maar laten wy die reden varen,
En zien wy slechts hoe wy dit klaren;
Op morgen, daar 's geen twyffel aan;
Is hem de smaak van 't broot vergaan.
Gy hebt uw klachten my doen horen,

Leen nu een weinig tyd uw oren ,
Dat ik u meê de myne zeg :
De koek oek haal de knechten weg ,
Die vuiliken , die heel niet weten
Als maar van drinken en van eten ,
En plagen ons met spyt en smert.
Dien dronken dief , dien schelm Broershert ,
Heeft zoo veel kwaats aan my bedreven ,
Dat ik 't hem nimmer kan vergeven :
Ik zweer , dat hy 'er ook eerlang
Voor zingen zal den jammer-zang :
'k Hadt gitteren , om myn ramp t' ontvlieden ,
Genodigt zekre jonge lieden ,
Die ik met eenen blyden dag
Onthalen wou , gelyk ik plag ;
In plaats dat hy terdegen paste
Op 't gene dat ik hem belaste
Hoor wat den booswicht deê

Klara.

Wel wat

Leenaart.

Hy zoop zich zelven vol en zadt.
Toen eind'lik nu de gasten kwamen ,
Die zich met groot gerucht versamen ,
Men dacht de spys was werm en gaar ,
En alle ding volkomen klaar ,
Een yder meende vol verlangen
Een goede maelyd aen te vangen ;
Maer , na 't gebedt , men vondt de spys
By nae noch raauw , en koudt als ys ;
Zodat wy , d'een zo wel als d'ander ,
Als uilen keken op menkander ,
Daar lag de hele vrolykheyt.
Die elk zich hadde toegeleyt.
Noch drucken my al groter smerten ;
Want dezen zot met zyne perten.

Deê

Deê onlangs my zo groten leet,
Als ik'er geen ter werelt weet.
Eens als myn heup weê my deê karmen,
Myn duykloop, krimping in myn darmen
Myn zinking, tandtpyn, en myn finert
Van hoeft, en klopping voor het hert,
Verkouthheit, hoofzweer, myn gebreken
Waar door ik vaak ben als bezweken,
In steê dat hy toen zeggen zou
Och, meester, hoe beklaag ik jou!
Zo wees my deze snode slave,
By al de doden in den grave,
En zei dat ik, heel oudt en lam,
Te met myn doot wat nader kwam,
Let, of ik reên heb my te kwellen,
En my daar over dus t'ontstellen?
Kom, kom, wy sullen van die smaedt
Ous beide wreken in der daadt.
Reinier doet u in wanhoop branden,
Broers hert plaagt my met spyt en schanden
Dies moeten wy, om hun bedryf,
D'een d'ander zenden op het lyf:
Dan zal Reinier, door smaadt gedreven,
Broers hert daar over stokvis geven,
Die dies weê zal, naarenig slaan,
An't kyven en an't schelden gaan;
Reinier, in meerder toorn ontfleken,
Zal zich daar van meê willen wreken,
En geven wat hy geven mag
Broers hert een schrikkeliken slag,
Die van den slag ter neer zal zygen,
En vorder daar de koorts of krygen;
Broers hert, veel dommer als een zwyn,
Zal tegens wil der Medicyn
Gestadig trachten wyn te drinken,
En dan moet hy na't graf heen zinken;

Want

Want koorts en wyn te zaam, verbrandt
Hem wis het hert en 't ingewandt.
Reinier, om deze zaak gevangen,
Die zullen wy daar na doen hangen.
Zie daar een raad, die ons gewis
Den besten raadt, ter werelt is,
Vermits wy kunnen onbesproken
Ons beide zien hier doorgewroken.

Klara.

Maar, vader, hoe zal dit geschien?

Leenaart.

Hoor toe, ik zal het u bedien
Wy moeten, zonder tyd verlengen,
Broersbert een uitdaagbrief doen brengen
Aan Heer Reinier, van stonden aan.

Klara.

Hy zal niet by hem willen gaan,
Uit vrese dat hy klop zou krygen.

Leenaart.

Wy moeten het voor hem verzwigen
Dat zulx om een krakeelzaak is.
Zeg hem, dat gy vol droeffenis
Leeft om het afzyn van uw vryer,
Dat gy aan hem, om u wat blyer.
Te maken, zend een minnebrief.
En sterft schier om uw zoete lief.
Zo blyft hy buyten kwaad vermoeden.

Klara.

Gy hebt gelyk, ik kan 't bevroeden.
Ik heb alreë een uitdaagschrift,
Geschreven in myn grammen drift,
Maar dorst Broersbert myn wedervaren
Noch inhoudt van het schrift verklaren,
Voor dat ik wist uit uwen mondt
Of gy myn voorstel goet bevondt;
Maar nademaal uw raadtzaamheden

My

My doen in deze moeite treden ;
Zo neem ik , buyten zorg en druk ,
D'uytvoering aan van 't hele stuk.
Daar komt Broershert , ik treê hem tegen ,
En ga hem tot dit werk bewegen.

T W E D E T O O N E E L .

Klara. Broershert.

Klara.

BRoershert , hoor eens , mijn zoete vaâr.

Broershert.

Wat's jou believen , Joffrouw Klaar ?

Klara.

Kom hier , ik heb uw hulp van noden.
Ga heen , en draag , op mijn geboden ,
Dien brief , die ik , in ongeduldt ,
Met al myn pijnen heb vervult.

Broershert.

Neen , Joffrouw , is 'et uw behagen ,
Gy moogt uw pijnen zelve dragen ;
Ik draag niet graag een anders pijn ,
Mits ik genoeg heb aen de mijn.

Klara.

Gy vat niet wat ik u wil zeggen ,
Ik zal 't u beter uit gaan leggen.
Ik heb in dezen brief gestelt
De mattelezaci die my quelt.

Broershert.

Hoor , in der waarheyt , zonder scheren ,
'k Wil my niet laten martlezaren ;
'k Wil door uw mattelezaci-vragt
Noch niet eens wezen omgebragt.
Neen zeker , wilt 'et my vergeven ,
Ik wil veel liever noch wat leven.

Klara.

Klara.

Weg zot, het is een minnebrief,
Geschreven aan myn zoere lief,
Aan Heer Reinier: wilt hem bestellen?
En my niet met uw zotheên kwellen,
Al lang genoeg, weet dat hy is
Vervult met mingeheimenis

Broersbert.

Ha! ha! zijt gy verliefst? och armen!
Waer toe gebruikt die hooffsche tarmen,
En waerom niet met goedt bescheidt
My zonder spreken dat gezeidt?

Klara.

Noch eenmaal, zonder tijdt verlengen;
Gy zult Reinier dit schrift gaan brengen:
Hy zal u voort, als hy dit leest,
Ontfangen met een blijden geest.
Ga dan, en wilt mijn wil betrachten,
Ik zal u met verlangen wachten.

Broersbert.

Ik ga.

Klara aan d' eene zijde binnen, Reinier aan d' ander
zyde uit: en na dat Broersbert *Ik ga* heeft gezeit
loopt hy Reinier tegen het lijf.

DERDE TOONEEL,

Reinier. Broersbert.

Broersbert.

MYn Heer, dit is zeer goet
Dat gy my hier zoo haast ontmoet:
Zie daar, wilt dezen brief ontfangen,
Die klaar uw vryster u doet langan,
Ik zou'er zo van stonden aan
Naar u went hebben meê gegaan.

Rei-

Reinier.

Ik ben aan haer verplicht door dezen.

Broersbert.

Zo gy hem overluydt woudt lezen,
Dan hoorden ik de frayigheyt
Van 't geen dat een verliefde zeit;
Want, Heer, myn Joffrouw wordt gerekent
Dat zy soo wijs is als welsprekent.

Reinier.

Wel hoor dan wat den brief beduydt,
Ik zal hem lezen overluydt;
Maer eer ik hem noch heb gelefen,
Beding ik, als 't behoort te wezen,
Dat gy de zaak verburgen houdt.

Broersbert.

Mijn Heer, 'k beloof u zonder fout;
Betrouw vry uw geheim mijn oren,
Gy zult'er noit verwijt van horen.

Reinier.

Maak dan, Broersbert, dat gy wel vat
De hoge woorden van dit blad.

Broersbert.

Geen zorg, ik zal'er wel op letten,
En ook ter degen my naar zetten;
Want zou ik zeggen op een hair
De gaven van Mejoffrouw Klaar;
Ik zou'er van

Reinier.

Maar wil tog zwijgen.

Broersbert.

Den helen dag geen endt aan krijgen.
Zy is

Reinier.

Maer zwijg heb ik gezeit.

Broersbert.

Zo schoon als vol aanminnegheyt

Zy

Zy heeft ter werelt geen gebreken.
Een yeder weet van haer te spreken.
Zy is zo gaauw gelijk de droes.

Reinier.

't Is waar, maar maak mijn kop niet kroes.

Broersbert.

Zy heeft

Reinier.

Maar zwyg tog mag'et wezen.

Broersbert.

In Huigens, en in Hooft gelezen,
In Kats, en Krul, in Bruyn, en Brandt,
In vander Veen, en Nieuweland,
In Velde, Vondel, Vos, Vermander,
In Zwol, Tengnagel, onder ander
In Starter, Koster, Westerbaan,
In Jan Bara, Jan Zoet, Oudaan,
In Bréro, Rodenburgh...

Reinier

Wilt horen,

Of ik zal my op u verstoren.

Broersbert.

Zy is te duivels raar van geest,
Heur weér-ga heeft'er nooit geweest.
Zy kan

Reinier.

Maar laat'et daar by blyven.

Broersbert.

Te wonder net en aardig schrijven.
Zy is van uitspraak zonderling.
In't kort, zy weet van alle ding.
Heurgeest, gelijk op vlugge wieken,
Vliegt deur den Amadis van Grieken,
En die van Gaulen; ja ook meê
Deur al de boeken van Astree.
Zy weet van Blancefleur en Floris

Zy weet van Meeſter Kakkadoris.
Zy weet meê van de Landesknecht,
Die met zijn eigen ſchauw vecht.
Zy weet de kwikken en de kwakken
Uit meer als duizent Almenakken.
Zy weet meê al de fablen van
Ezopus, dien wanſchappen man.
Zy weet meê van de rare treken
Van Uilenspiegel braaf te ſpreken.
Zy weet meê van den groten zot,
Den Leeuwen Ridder, Don Quichot.
Zy weet ook aardig op een duitje
't Verhaal van Jaakje met zijn fluitje.

Reinier.

Weet gy nu wel, gy mal om 't hoofd,
Schoon ik deez' letteren beloof
Heb overluidt voor u te lezen,
Dat gy zo lukkig niet zult weſen,
Dat gy 'er horen zult?

Broersbert.

Mijn Heer,

Lees overluidt, zie daar, ik zweer,
Gy zult van my geen woordt meer horen.

Reinier.

Nu leen met op merk dan uw oren.

Hy leeft :

Mijn Heer, wat honen, ſmaadt; en leedt,
Dat gy my giſt'ren-avondt deedt,
Zal dit geſchrift aan u doen weten;
Want ik ben zo met toorn bezeten,
Dat ik wil komen tot 'de wraak
Van deze voorverhaalde zaak:
Indien Broersbert u vindt op heden
Zo is 'er al voor u gebeden.

B

Tegen

Tegen Broershert.

Broershert, uw Joffrouw maekt hier een
Krakeelzaak zonder recht oft reën;
Want ik heb haar van al mijn dagen
Niet als getrouwe min gedragen:
En zo my d' eer in deze smert
Ging minder dan zy doet aan 't hert,
Ik zou my van mijn minnehette
Vry laten wat ter neder zette;
Maar nademaal mijn eer hier door
Zou raken heelendal te loor,
Zal ik mijn dapperheyt betonen,
Zo dra ik weten zal wat honen
En smaadt haar zijn van my geschiedt.
Zy schrijft my dat in 't minste niet,
En dat behoorde niet verzwegen.

Broershert hem het schrijft ontrukkende.

Geef hier, gy leeft 'et niet te degen,
Hoe, ik u doden, neen voorwaer,
Ik ben geen schelm noch moordenaar,
Ik ben Broershert: by mijn 'er trouwen,
Ik wil veel liever vrede houwen.

Hy leeft.

*Mijn Heer, wat honen, smaadt, en leet,
Dat gy my gist' ren-avondt deedt,
Zal dit geschrift aan u doen weten;
Want ik ben zo met toorn bezeten,
Dat ik wil komen tot de wraak
Van deze voorverhaalde zaak:
Indien Broershert u vindt op beden
Zo is 'er al voor u gebeden.*

„ Ziehier d' onnozele Broershert
„ Ellendig in een strik verwert:
„ Hier sta ik nu, wat zal ik maken?

„ De nikker mag die meidt wel raken ;
„ My zenden met een brief by hem ,
„ En dus te brengen in de klem ;
„ Wat knecht is zonder mededogen
„ Oit van zijn Joffrouw zo bedrogen ?

Tegen Reinier.

Mijn Heer uw dienaar en uw slaaf,
Ik ben geen schermer noch geen braaf;
Het zou my wel aan hert niet schorten,
Maar heb een walg van bloedt te storten;
Ook draag ik u te veel ontzag;
Hier meê vaar wel, een goeden dag.

Reinier.

Neen kom, wy moeten dit beslechten.

Broershert.

Voorwaar ik heb geen lust in 't vechten,
Ik gril'er en ik tril'er veur.

Reinier.

Ho, ho, dat staat niet in uw keur,
Gy moet nu sterven door mijn degen.

Broershert.

Hoe sterven! 't komt my niet gelegen;
Ik ben 'er noch niet toe bereidt.

Reinier.

Sa wakker, toon u dapperheyt;
Nu lustig, lustig, zonder treuren.

Broershert.

Men roept my daar, 't mag my niet beuren,
Mijn Heer, laat los, 'k moet gaan, gcwis.

Reinier.

Broershert, ik merk wel wat'er is;
Iets't geen uw zinnen heeft bezeten,
Heeft u uw degen doen vergeten,
Ga haal hem, en dan zullen wy
D'een d'ander weder komen by;
En zullen dan, als Landesknechten,

Vier tegen vier menkaer te vechten :
Ik meen'er by de bulleman,
Twee; drie, te helpen in de pan
Maar zo gy niet past weer te komen,
Zo moogt gy voor mijn handen schromen,
Het eerste dat gy my ontmoet,
Vaar wel, ik ga op deze voet.

VIERDE TOONEEL.

Broersbert alleen

WAt hadt dien Turk, ó duizent schanden,
Een schrick'lik braadtspit in zijn handen!
Ga jy vry heen, maar by al dien
Dat ik daar kom zel jy't wel zien;
Hy zou my, zou ik wis geloven,
Met zijn gezicht van 't lijf beroven;
My docht ik was al een doodt man,
Zo winnig tasten hy my an;
Noch schijn ik anders niet te weten
Of hy heeft my al opgegeten;
Maar neen, hy heeft my niet misdaan,
Ik ben zijn handen noch ontgaan:
De droes mag my in 't helgat stoten
Zo ik oit weer val in zijn poten,
Hy zal my zo niet hand'len meer:
Maar zacht wat, komt hy daar ook weer?
Neen, 'tis Mejuffrouw, ó gansch krankén,
De pikken schenke met'er ranken!
Wie droes hadt van die loze vacht
Zo bozen schelmstuck oit verwacht.

VYFDE TOONEEL.

Klara. Broersbert.

Klara.

BRoershertje, welkom!

Broersbert.

Welkom? haadster

Van trouwe dienaars, knegt verraadster,

Die zo een armen flokkert zënd

Na zulken Samson, zulken vent:

Ga, zietse, daar 's een minnebriefje,

Breng dat eens by myn zoete liefje,

En als men 't opent, vindt men daar

Juist myn dootvonnis in; ô Klara!

Of schaamje, met jou lelik liegen

Jou goe Broersbert zo te bedriegen,

En zo te jagen in zyn doot.

Klara.

Hoe, schrikt gy voor Reinier! geen noodt,

Gy hebt geen oorzaak om voor dczen

Vervaarden bloden uil te vrezen:

Hadt gy maar tegen hem alleen

Een weinig lustig opgesneen,

Hy was gelopen voor sint Truyen;

Zyn pochen heeft niet te beduiën;

Hier schorten anders niet als dat

Gy maar een pook en degen had:

Hy heeft my weten t' affronteren,

Ik wil de vrees zal 't hem verleren,

En 't is hoe eer hoe best gedaan;

Kom, neem die pook en degen aan,

Zeg hem hy moet zyn straf verwerven,

En daad'lik van uw handen sterven;

Hy heel vertchrikt van zulken woordt

Zal om genade bidden voort;

Maar zo gy dan gaat lustig pikk'ren,

En tieren, baren, duik'ren, nikk'ren,
Ziet gy hem dad'lik op de loop.

Broersbert met den bloten degen.

Doodt ishy, daar's voor hem geen hoop:

Hy zal 'et, stelt hy 't op een lopen,

Van aft'ren met de doodt bekopen;

Want kop en armen raakt hy kwijt:

Maar zo hy niet op 't lopen tijdt?

Dat geeft hier dan een duivelsleven,

Klara.

Daer is geen twijffel aan te geven,

Hy trilt zodra als hy u ziet

Vaar wel.

Broersbert.

Ik doe dat gy gebiedt!

Maar met beding dat hy zel schampen.

Klara.

Gy zult verwinnen zonder kampen,

Gaat gy maar heen, vrees niemandal.

Broersbert

Zo weet gy dat hy vluchten zal;

Want hiel hy standt zou ik niet derven.

Klara weggaende.

Ik weet dat hy van schrik zal sterven.

ZESTE TOONEEL.

Broersbert alleen.

't **I** Sjammer, ik beklaag hem al

Indien hy my ontmoeten zal:

Hy komt: ik moet my bars gelaten,

Ik wedt, hy beeft al uitermaten,

Dat ik hem hier zo trots ontmoet.

ZEVENDE TONEEL.

Reinier, Broersbert.

Reinier.

HA, zyt gy daar? Ô! dat is goet;
Gy zyt een knegt trots alle knekten;
Maar kom maak u gereedr tot vegten,
Sa, sa, ontknoop u, 't wammes uit.

Broersbert.

„ O selement hier ist verbruidd!
„ Hier raakt ik wel aan duizent stikken;
„ Hy vlugten! ja, hy mogt de pikken.

Reinier.

Kom, kom, en zonder veel gerugt.

Broersbert.

„ Zo meen'gen duyvel als hy vlugt.

Reinier.

Hei lustig, pas u te verweren,
Dat ik u mag na myn begeeren
Van 't leven brengen tot 'er doodd.

Broersbert.

„ Hy zal niet vlugten, 't heeft geen nood;
„ Dat jou de nikker haal beulinne,
„ Vervloekte Joffrouw, tygerinne,
„ Die dit myn vlees dus onbeleest
„ Aan dezen hondt ten besten geeft.

Reinier.

Ha! zonder wagten, dat men spoede,
Sa wakker, zyt gy op uw hoede,
Indien gy mart kap ik tot straf
U dad'lyk bey de narmen af,
Wagt u myn gramichap op te wekken.

Broersbert.

„ Waaragtig 't is met hem geen gekken.
Myn Heer, ik koom u tegen treên,

Maar wilt gy lopen, loopt vry heen.

Reinier.

Hoe, dagt gy, schelm dat ik zou lopen?

Dat zult gy met de dood bekopen,

Schoon of dat zeggen u berouwt.

Broersbert.

„ Wel deze vent is duivels stout,

„ En 't was gezeit hy zou niet durven.

Reinier.

Hoenu, gy lykt van kou besturven!

Kom zien wy dat we u weêr te regt

Tot warmte brengen door 't gevegt.

Broersbert.

„ 't Zal wonder zyn zel ik 'et maken,

„ Dat ik 'er heelshuits of ken raken,

„ Maar maken wy eens wat getier,

„ Wel ligt 'lyk vlugt hy dan van hier;

„ Ik ga byget dan aen 't rinkinken:

Ha: raak ik gaande zel 't hier stinken:

Gy krygt, zo ik myn staal ontbloot,

Wel hondert steken na uw doot.

Reinier.

Dat zoek ik, gaan wy onze gangen.

Broersbert.

„ Indien hy vlugt laat ik my hangen,

„ 'k Wed hy my eer, sie ik aars wel,

„ Geheel tot hutspot kappen zel;

„ Laat ons nog wat den inorkert spelen:

Ik ben een droes in alle delen.

En raakt myn degen uit de scheê

Deurkerfik u met sneê op sneê,

Eer dat gy dan nog zult ter hel, gaan,

Ga heen, maak dat uw zaken wel, staan,

En komt my hier niet weêr omtrent;

Of maak yry eerst uw testament:

Let op den raadt aan u gegeven,

Dus

Dus op het tippe van uw leven,
Ik zal u kerven als een aal.

Reinier.

En ik zal u dit naakte staal
Dwars door uw darmen hene zetten,
Zie daar, gy moogt'er vry op letten,
Dat gaat'er deur.

Broersbert.

Oguit! hou standt,
Ik sta hier niet wel na myn handt,
Kom sta jy hier, en ik zel daar daar,, staan,
Hy trekt den degen.

Nuzel uw leven in gevaar,, gaan,
Daar mee is my de lofen prys,
Bidt om genade zyt gy wys,
Hetzyn wel loutre grote gekken
Die tegen my een degen trekken,
Want altyd win ik; daarom zwigt
En ga terstont uit myn gezigt:
't Kan my niet komen in gedagten
U in myn toornigheid te slagten,
Zie toe dan dat gy voeten maakt
Eer gy nog arm-of-beenloos raakt;
Ik maak'er al te groten werk,, of,
Maar anders raakten gy op't kerkhof;
Myn arm heeft kragt, en lukkig man
Die slag en steek pareren kan;
Altyd, als ik myn degen bloodt,, zag;
Dee ik op staande voet een doodtflag:
En met myn minste tegenweer
Zo moe'ter voort een man ter neer.
Goe maat, wat meugje dan tog willen?

Reinier.

U doden, om myn toorn te stillen.

Broersbert.

Dan moet gy na de galleg toe.

„ Wat duivel of ik hier tog doe?
Ik zal van 't hoofd tot aan de voeten
U als een beest deurkloven moeten,
Myn toornigheyt wordt al te groot.

Reinier.

Ha, by de nikker en de doodt!

Broersbert van schrik ter nedervallende.

O help! myn geest is my ontogen,
En deur die steek al weg gevlogen.
Neen, neen, ik leef nog, 'k meende daar
Dat ik al om een lugje waar,
Die val deê schier myn lenden breken.

Reinier..

Sta op, ik wil u straks deursteeken.

Broersbert.

Ja, zo woudt gy my op doen staan;
Op dat gy my dan zoud verslaan;
En als ik niet ben opgerezzen,
Heb ik uw degen dan te vrezen?

Reinier.

Neen, 'k heb gezworen by myn eer,
Dat ik noit iemand, die ter neêr
Gevallen leit, in 't minst zal letten.

Broersbert ter aarden.

Zo staat uw eer dan onder wetten,
Van niemandt in der eeuwigheyt
Te doden die ter neder leit?

Reinier.

Dat my een zwaard eer door de krop,, ga.

Broersbert zig nederleggende.

Zo haal de droes my zo ik op,, sta:
Myn Heer, houd u wat stil en zagt,
Ik slaap, goênavondt en goênagt.

Reinier.

Haspyt! ziertoe, door al uw tergen,
En myn gedult dus veel te vergen,

Reakt

Raakt licht mijn gramfchap los, en zweer
Dat ik u zal...

Broersbert ter aarden.

Let op uw eer,
Denkt dat 't u tot fchade en fchandt,, is.
Wanneer uw gramfchap uit den bandt,, is.

Reinier

Neen, neen, Broersbert, wilt vry vermoeden,
Ik zal u dus geen letfel doen.

Broersbert.

Wilt gy my wel belofte geven
Geen kwaet te doen van al uw leven,
En dat gy, hoe vol ongeduldt,
Mijn maakfel noyt niet fchenden zult?

Reinier.

O ja ik zweer 't u, wilt niet vreezen;
Het zou maar regte bloheit wezen,
Dat ik u dus bevegten zou.

Broersbert ter aarden.

Gy zyt een bloedt, een uil, jou! jou!
Die 't hert nooit hadde dat hy slaan,, dorft,
En nimmer voor een karel ftaan,, dorft;
Gy maakt zo maar den pochert wat,
Gy zyt een blodert in je gat.

Reinier.

Kan ik dit lyden onheschofte?

Broersbert ter aarden.

Ziet toe, en denk op uw belofte,
Gy fnuivert zonder hert.

Reinier.

Noch meer?

Ha, 't iſte veel!

Broersbert ter aarden.

Let op uw eer,
Zo ver als gy my hier doet fterven,
Zult gy uw heel geflagt bederven.

Reinier.

Reinier weg wykende

„ Ik zal myn veinzen weg te gaan,
„ Op dat ik hem zo op doe staan,
Kom laten wy van hier vertrekken.

Broersbert opstaande.

Ga, schytert, ga, ty jy op 't rekken,
Loop by de nikker in de hel.
Deur ishy, ha, ik dogt 'et wel.

Reinier gezwint weerkeerende.

Ha schelm! nu moet uw leven enden.

Broersbert al vallende.

O doodt! dat hem de moordt moet schenden,
Ik loof hy heeft my heel vernielt,
Myn lichaam t'eenemaal ontzielt,
Zo dat myn geest al is gevloten,
En wandeldt nu al by de doden;
Maar 'tis te veel behay gemaakt,
Wy moeten vegten dat 'et kraakt.

Hy staat op, en trekt zyn wammes uit.

Pas op nu vry, dit is uw leste,
Daar mee geef ik uw ziel ten beste,
Ik zal u hand'len als een hondt.

Reinier.

En ik, ik zal u zo terstont,
In myn afgryffelyken tooren,
Het lyf gelyk een een zeef deurboren
Salustig, zonder meer krakeel.

Broersbert.

Ha, hangebaft, gypogt te veel.

Reinier

Hoe, my dit scheltwoordt nog te geven?

Broersbert zyn geweer overgeevende.

Stil, stil, hou op, ik schenk u 't leven.

Ga, zeg aan elk wie u onemoet
Dat ik een man ben vol van moedt,
En dat ik u heb willen spare.

Rei-

Reinier.

Engy, zeg aan Mejuffrouw Klare,
Wil zy my horen en verftaan
Haar toornigheyt zal wel vergaan.
Vaar wel, Broershert, mijn brave makker.

A C H S T E T O O N E E L

Broersbert alleen.

t' **W** As goet dat ik my kweet zo wakker,
't Heeft my geholpen uit de noodt.

N E G E N D E T O O N E E L

Leenaart. Klara. Broersbert.

Leenaart.

W El nu, hoe is 'et?

Broersbert.

Hy is doodt.

Leenaart.

Och armen bloedt, is hy om 't leven?
Wat groten moordt hebt gy bedreven?
Maar sprak hy niet een enkel woort?

Broersbert.

Ik zeg niet meer, hy is al voort,
Dat heeft hy voor zijn loon ontfangen.

Klara.

O schelm! daar zult gy nu voor hangen;
Verrader, vreesst gy voor ons niet?
Daar gy ons brengt in dit verdriet.

Leenaart.

Waar liet gy onze pook en degen?

Broersbert.

Die heb ik alle bey geregen
Hem deur de buik en darmen heen,
Hy teeg'er zo mee op de been:

Hoe

Leenaart.

Hy mag dan blijven u ter wil,
Ik had gedacht hem weg te jagen;

Broers hert.

Ik blijf verplicht om al mijn dagen
Te wezen uw getrouwe knecht;
Maar brouwt my meermaels geen gevecht
Met diergelijke minnebrieven,
Oft and're mogen u believen;
Want ik verklaer u op mijn trouw
Dat ik heel niet van 't vechten hou:
Mijn naem Broers hert, wil ook niet lijden
Dat ik gaan vechten zou en strijden,
Neen zeker, dese naam brengt meê
Dat ik moet staan na pais en vree,
Vree best in alle duitfche landen;
Ik vecht veel liever met mijn tanden,
Wanneer ik in de keucken zit,
Terwijl 't gebraân leit an 'et spit.
Nou, meester, lustig eens gefchonken,
En van den ouwen hont gedroncken,
Op 't goet verdrag van 't lieve paar:
Mijn Heer Reinier, met Joffrouw Klaar.

Leenaart.

Nu kom, raap op de pook en degen,
Wy zullen t'zaam eens om gaen vegen,
Ik hou van daag een open hof.

Broers hert.

Hey, Heer, dat maakje treff'lik of.

EINDE.